

**DOPRINOSI ZORE KARMANSKI I
MILIVOJA ZENIĆA RAZVOJU GRADSKJE KNJIŽNICE
„JURAJ ŠIŽGORIĆ“ ŠIBENIK**

**CONTRIBUTIONS OF ZORA KARMANSKI
AND MILIVOJ ZENIĆ TO DEVELOPMENT OF PUBLIC
LIBRARY „JURAJ ŠIŽGORIĆ“ ŠIBENIK**

Karmen Krnčević

Gradska knjižnica „Juraj Šižgorić“ Šibenik

kkrncevic@knjiznica-sibenik.hr

UDK / UDC 027-057.17(497.5 ŠIBENIK)

Stručni rad / Professional paper

Prihvaćeno / Accepted: 13. 6. 2017.

Sažetak

Šibenska gradska knjižnica, osnovana 1922., kroz svoju je dugogodišnju povijest imala nekoliko ravnatelja koji su usmjeravali i određivali njezinu djelatnost. Među njima je Zora Karmanski, prva ravnateljica objedinjene Gradske knjižnice, koja je stvorila uređenu, stručno vođenu knjižnicu. Utemeljila je dvije značajne zbirke: *Raru* i *Sibencensiju*, pažljivo i ciljano obnavljala knjižni fond, podjednako vodeći računa o stručnoj i popularnoj literaturi. Ravnatelj Milivoj Zenić obilno će koristiti te dvije zbirke za proučavanje šibenske kulturne povijesti. Neka od djela iz tih zbirki, ali i brojna druga vezana uz Šibenik, Zenić će objaviti kroz nakladničku djelatnost Knjižnice, kojoj je začetnik.

Zeniću pripadaju velike zasluge za premještanje Knjižnice u centar grada, gdje je suvremena knjižnica prepoznata u lokalnoj zajednici kao mjesto svakodnevnog okupljanja te je postala „dnevni boravak“ građana nudeći razne aktivnosti. Knjižnica je, uz druge kulturne ustanove smještene u centru grada, oživjela gradsku jezgru i van turističke sezone.

Ključne riječi: Gradska knjižnica „Juraj Šižgorić“ Šibenik, Zora Karmanski, Milivoj Zenić

Summary

The Šibenik Public Library, founded in 1922, had several directors who directed and determined its activity throughout its long history. Among them is Zora Karmanski, the first director of the unified Public Library, who has created well-structured, professionally managed library. She founded two important collections: *Rara and Sibenicensia*, and also carefully and targeted renewed the library fund, equally taking into account professional and popular literature. Director Milivoj Zenić abundantly used these two collections to study Šibenik's cultural history. Some of the works from these collections, as well as numerous others related to Šibenik, were published by Zenić through the publishing activity of the Library, which he was the initiator.

Zenić has great credit for moving the Library to the center of the city, where the contemporary library is recognized as a place for everyday citizen gathering in the local community and has become a "living room" of citizens offering various activities. The library has, along with other cultural institutions located in the city center, revived the city, even outside of the tourist season.

Keywords: Public library „Juraj Šižgorić“ Šibenik, Zora Karmanski, Milivoj Zenić

1. Uvod

Ravnateljima knjižnica imaju važnu ulogu u životu svake knjižnice. Oni određuju prioritete u radu i smjer razvoja knjižnice, osiguravajući vršenje temeljne uloge knjižnice – pružanje informacija. Dobro organizirana i vođena knjižnica mora osiguravati potrebu za znanjem i pružanjem informacija svima i za sve, pratiti trendove u razvoju knjižničarstva, vodeći računa o potrebama svojih korisnika, a osobito u današnje vrijeme – i prateći razvoj suvremenih medija i tehnologija.

To se pokazuje na primjeru rada dvoje ravnatelja šibenske gradske knjižnice.

Šibenska gradska knjižnica osnovana je 1922. godine. U njoj je tada radio prvi profesionalni knjižničar Matko Milin (1922.–1946.), autor nekoliko romana pod pseudonimom Matko Min. U predgovoru romana *Preko sebe* Milin s gorčinom opisuje položaj knjižničara: „ (...) što danju što noću, svakoga bogovetnog dana bijah i književnik i knjižničar, i knjigovođa i knjigoveža – ama sve, za što se vezuje ili nadovezuje prva riječ ovih udesnih složenica.“¹ Milina u radu nasljeđuje osebujni Nikola Perketa, koji je, po kazivanjima očevidaca, određivao, osobito djeci, koju literaturu smiju čitati. Prva ravnateljica Gradske knjižnice bila je Zora Karmanski (1966.–1975.), a slijedili su Ilija Baričević (1975.–1979.), Emica Bego (1979.–1984.), Milivoj Zenić (1984.–2011.) i Vilijam Lakić (2011.).

¹ Milin, Matko. *Preko sebe* : savremeni roman za savremene ljude. Šibenik : Nova štamparija, 1928. Str. X.

Među navedenima, stručnim doprinosima naročito se ističu Zora Karmanski i Milivoj Zenić, koji su, svatko na svoj način, pridonijeli uspješnom radu Gradske knjižnice „Juraj Šižgorić“ Šibenik, a o čijem će radu biti govora u nastavku.

2. Zora Karmanski (1966.–1975.)

Nije poznato na čiji je poziv Zora Karmanski, dotadašnja djelatnica biblioteke Jugoslavenske akademije u Zagrebu², došla u Šibenik kako bi stala na čelo Naučne biblioteke, utemeljene 1955., a koja je s javnim djelovanjem započela 1962. godine. Vjerojatno je to vrijeme bilo poticajno za promišljanje o boljem uređenju knjižnica u Šibeniku, jer doznajemo da je 1958. u Šibeniku osnovana posebna komisija sa zadatkom da reorganizira knjižnice i da u njima uposli mlade ljude za koje će se održavati tečajevi, seminari i sl.³

Dolaskom Zore Karmanski na čelo Naučne biblioteke knjižnica postaje uređena, stručno vođena ustanova. Pored originalnoga matičnog kataloga izrađena su još tri: topografski, abecedni i stručni. Osim primarne zadaće, sređivanja knjižnog fonda zatečenog 1955., a kasnije nadograđivanog poklonima, Knjižnica je redovito nabavljala knjige, nove i antikvarne. Fond Naučne biblioteke bio je značajan, u njemu su se našli tragovi knjižnica koje su joj prethodile, a kao bivša zaposlenica knjižnice Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti Zora Karmanski je kroz razmjenu s tom knjižnicom upotpunila fond i gotovo kompletirala njezina izdanja od samih početaka izlaženja.

Važan fond ondašnje Naučne biblioteke činile su knjige u vlasništvu Muzeja grada Šibenika, osnovanog 1925. godine. Muzej je, uz Gradsku knjižnicu, između dva rata skupljao i spašavao knjige iz propadajućih javnih ili privatnih knjižnica, kojima je prijetilo uništenje. Naučna je knjižnica 1955. godine, kao samostalan odjel Muzeja, imala značajan fond od 6 100 knjiga i 2 800 svezaka novina i časopisa⁴ te je mogla započeti s radom.

Kako se spašavanje knjiga odvijalo stihijski, mnogim se knjigama i časopisima nije znalo porijeklo. Ipak je pronađena značajna količina vrijednog materijala koji je Zora Karmanski okupila u zbirci Rara. Naučna je biblioteka od Muzeja preuzela zbirku Sibenicensia koja je uklopljena u fond, ali izdvojena u zasebnom katalogu. Ta će zbirka preseljenjem Knjižnice u prostor na Poljani dobiti zaseban smještaj. Zora Karmanski ispravno je smatrala kako bi fondovi Naučne biblioteke bili mnogo bogatiji da je bilo ustanovljeno dostavljanje neke vrste obveznog primjerka

² Bibliotekarski ispiti u Hrvatskoj. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 3(1954), str. 141.

³ Vijesti iz naših biblioteka. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 5, 1–4(1958–1959), str. 143.

⁴ Karmanski, Zora. Naučna biblioteka u Šibeniku. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 8, 3–4(1962), str. 180.

iz brojnih šibenskih tiskara.⁵ Biblioteka je u ono vrijeme bila pretplaćena na 24 časopisa.⁶

Zora Karmanski stat će na čelo Gradske knjižnice nakon njezina ujedinjena s Naučnom bibliotekom 1966. godine.⁷ Gradska je knjižnica tako došla u posjed značajnog fonda Naučne biblioteke, s njezinom zbirkom Rara i zavičajnom zbirkom. Od tog će vremena Gradska knjižnica postati stručno vođena knjižnica s četiri važna kataloga: mjesnim, abecednim, topografskim i stručnim. Stručni je katalog bio uređen prema sustavu kojim su se tada služile Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu i Knjižnica Jugoslavenske akademije – taj se katalog sačuvao u novoj suvremenoj knjižnici kao romantični podsjetnik na vrijeme kad se stručni katalog izrađivao na listićima. Izrađivao se i katalog samostalnih studija i eseja, rasprava i članaka o značajnim piscima, i to iz periodičkih izdanja i zbornika koji su se nalazili u knjižnici.

Novost u objedinjenoj knjižnici bilo je stvaranje Pionirskog odjela uz postojeći Popularni i Naučni. Zasebno mjesto dobila je i Hemeroteka – zbirka stručnih časopisa. Knjižnica je imala izložbenu dvoranu i čitaonicu. Možemo dakle reći da je knjižnica bila za ono vrijeme avangardna, da je osim klasične posudbe knjiga služila i za druge aktivnosti, kao okupljalište građana, mjesto za učenje i druženje.

Gradska je knjižnica na čelu s ravnateljicom Zorom Karmanski vodila računa o nabavi knjiga zavičajne tematike, ali i općih djela iz svih grana znanosti, pažljivo popunjavajući fondove svih odjela. Zahvaljujući takvoj nabavnoj politici u Knjižnici se nalaze neka djela koja su rijetkost u hrvatskim knjižnicama.

Zora Karmanski zalagala se za stručno obrazovanje djelatnika Knjižnice.⁸ Značajan je njezin rad na razvoju knjižničarstva šibenske komune kroz matičnu službu Knjižnice. Poticala je razvitak školskih knjižnica za koje je isticala da imaju najširu i najzahvalniju čitateljsku publiku, i to na način da u udaljenim mjestima čak preuzmu ulogu narodnih knjižnica, dok se ne razvije mreža knjižnica i bibliobusna služba. Zora Karmanski poslala je u listopadu 1970. djelatnike Gradske knjižnice da obiđu školske knjižnice i naprave anketu o njihovom stanju. Rezultati tih istraživanja izneseni su na Savjetovanju o knjižnicama osnovnih škola koje je u prosincu 1970. organizirala Gradska knjižnica u suradnji s Prosvjetno-pedagoškom službom Općine. Na Savjetovanju je zaključeno da treba poboljšati stanje u školskim knjižnicama uz pomoć stručnog osoblja, kroz uređenje fondova, dobru nabavnu politiku i povećano financiranje. Gradska knjižnica ponudila je pomoć u stručnom uređenju fondova po UDK-sustavu, kraće seminare za osposobljavanje

⁵ Prva šibenska tiskara javlja se 1870. Godine 1922. u Šibeniku je postojalo čak pet tiskara.

⁶ Karmanski, Zora. Nav. dj. Str. 182.

⁷ Promjene u našim bibliotekama. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 12, 1–2(1966), str. 56.

⁸ Bibliotekarski ispiti u Hrvatskoj. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 11, 1–2(1965), str. 67; Bibliotekarski ispiti u Hrvatskoj. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 13, 1–2(1967), str. 70.

školskih knjižničara, praksu u Pionirskom odjelu Knjižnice, pomoć kod nabave knjiga, uređenja prostorija i nabave namještaja.⁹

Zora Karmanski potaknula je osnivanje Ogranka Hrvatskog bibliotekarskog društva u Šibeniku.¹⁰ Šibenski ogranak osnovan je u travnju 1972., a predsjednica mu je bila Zora Karmanski. Na sastanku 1973. dane su smjernice za daljnju djelatnost Ogranka: proširenje članstva školskim knjižničarima i knjižničarima radnih organizacija; daljnja uska suradnja s Prosvjetno-pedagoškom službom i sa školama u svrhu podizanja školskog knjižničarstva na stručniju razinu; traženje oblika rada koji bi pridonijeli što većoj afirmaciji bibliotekarstva i bibliotekarske struke.¹¹

Odlaskom Zore Karmanski u mirovinu 1975. godine zamire rad šibenskog ogranka. Njegovu djelatnost preuzima Društvo bibliotekara u Splitu, osnovano 1975. godine. Društvo je okupilo knjižničare iz Splita, Šibenika, Makarske, Omiša, Vrgorca, Visa i Drišta, s tim da je od 70 članova upisanih 1979. godine njih 58 iz samog Splita, dok je ostalih 12 iz svih drugih općina zajedno.¹²

3. Milivoj Zenić (1984. – 2011.)

Dolaskom Milivoja Zenića 1984. godine na čelo šibenske knjižnice počinje doba njezine renesanse i probijanja u sam vrh hrvatskog knjižničarstva.

Milivoj Zenić rođen je u Šibeniku 1953. godine. U rodnom gradu završio je gimnaziju, a u Zagrebu studij komparativne književnosti i filozofije na Filozofskom fakultetu. Godine 1979. zaposlio se kao diplomirani knjižničar u Gradskoj knjižnici "Juraj Šižgorić", u kojoj je od 1984. do 2011. obnašao dužnost ravnatelja.

Dvije značajne knjižnične zbirke, *Rara* i *Sibenicensia*, dat će Milivoju Zeniću početni poticaj i postati neiscrпно vrelo za proučavanje i prezentiranje šibenske baštine.

Iako je Zenić običavao za „staru“ knjižnicu, smještenu u skučenom prostoru „Plavog nebodera“, reći da je ona služila samo kao „posudbaonica“ knjiga, to zapravo nije točno. U tom će prostoru utemeljiti bogatu izdavačku djelatnost Knjižnice – u turbulentnim ratnim vremenima (u kojima Knjižnica nije prekidala svoj rad iako je dvaput stradala za bombardiranja grada) – kojom se ona afirmirala kao važan mali nakladnik i u nacionalnim razmjerima, objavivši više od stotinu naslova kroz šest nizova (Knjižnica Lastovanja, Knjižnica Bašćina, Knjižnica Uštap, Knjižnica Faust, Bibliographia Sibenicensis i Monografije), od pjesničkih

⁹ Karmanski, Zora. Iz rada Gradske biblioteke „Juraj Šižgorić“ u Šibeniku. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 17, 1–2(1971), str. 98–100.

¹⁰ Rad Hrvatskoga bibliotekarskog društva od svibnja 1971. do svibnja 1973. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 19, 1–4(1973), str. 87.

¹¹ Isto, str. 95–96.

¹² Rad regionalnih društava bibliotekara. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 24, 1–4(1979–1980), str. 252–253.

zbirki do znanstvenih zbornika. Milivoj Zenić za života je uređivao niz Baščina, u kojem je izašlo šesnaest knjiga s djelima šibenskih humanista i franjevačkih pisaca šibenskoga kraja.

Organizirao je brojne izložbe u Knjižnici. U Muzeju grada Šibenika 1991. organizirao je izložbu „Blago šibenskih knjižnica : XVI.–XVIII. stoljeće“ na kojoj je javnosti predstavljen dio fonda (inkunabule i rijetke knjige) iz četiriju šibenskih knjižnica i napisao tekst za njezin katalog. Značenje te izložbe, održane u znaku slutnje nadolazećih događaja, bilo je i u tome što je potaknula ideju o cjelovitom predstavljanju šibenske književne baštine.¹³

Velik polet i zanos u začetku izdavačke djelatnosti Knjižnice pokazuju i događanja vezana uz objavljivanje knjige Jakova Armolušića *Slava ženska i protivni odgovor Jakova Armolušića Šibenčanina cvitu šestomu* (1993.).¹⁴ Objavljivanje te knjige poslužilo je kao poticaj za organiziranje manifestacije pod nazivom „Slava ženska“. Promociju knjige pratila je izložba „Nakit na šibenskom području od pretpovijesti do srednjeg vijeka“ Muzeja grada Šibenika.¹⁵

Objavljivanje knjige *Machinae novae Fausti Verantii Siceni cum declaratione Latina, Italica, Hispanica, Gallica et Germanica* (1993.) predstavljeno je u okviru manifestacije „Faust Vrančić, naš suvremenik“, u kojoj su sudjelovale i druge šibenske kulturne udruge. Ta manifestacija obuhvaćala je čak osam programa. Knjižnica je za manifestaciju organizirala i predstavljanje knjige Ivana Tomka Mrnavića s govorom na pogrebu Fausta Vrančića, izložbu umjetničkih fotografija ljetnikovca obitelji Vrančić na otoku Prviću „Utihe i sjete“ Davora Šarića i tridesetominutni film *Povratak Luci Ante Granika* u proizvodnji Gradske knjižnice.¹⁶

Milivoj Zenić najzaslužniji je za uspostavljanje suradnje između šibenskih kulturnih institucija i **Petófi Irodalmi Múzeuma u Budimpešti** te Kuće umjetnosti u Vesprému, **temeljene na ostavštini šibenskih i hrvatskih humanista Antuna i Fausta Vrančića**. Nakladništvo je dovelo i do suradnje s brojnim pojedincima i kulturnim ustanovama i udrugama u zemlji jer su mnoga djela objavljena u zajedničkoj nakladi.

Knjižnica je u suorganizaciji s kulturnim ustanovama u gradu i domovini potaknula i održavanje nekoliko znanstvenih skupova (o jezikoslovcu Josipu Jurinu, Antunu Vrančiću, obitelji Vrančić, o franjevačkim piscima koji su djelovali na šibenskom području: Pavlu Posiloviću, Tomi Babiću, Josipu Banovcu, Jeronimu Filipoviću i dr.). Zbornici sa skupova također su objavljeni u izdanju Knjižnice.

¹³ Zenić, Milivoj. Izdavaštvo Gradske knjižnice „Juraj Šižgorić“ Šibenik u razdoblju od 1991. – 1994. godine. // Glasnik Društva bibliotekara Split 3 (1994), str. 93.

¹⁴ Armolušić, Jakov. *Slava ženska i protivni odgovor Jakova Armolušića Šibenčanina cvitu šestomu*. Šibenik : Gradska knjižnica „Juraj Šižgorić“, 1993.

¹⁵ Zenić, Milivoj. Nav. dj. Str. 96.

¹⁶ Isto. Str. 95.

Milivoj Zenić smatrao je da se ukazivanjem na tu baštinu, koja je uz graditeljsko naslijeđe najvitalniji dio šibenske, pa i hrvatske, kulturne baštine, učvršćuje i kulturni identitet lokalne zajednice. Također, objavljivanjem djela koja promiču neke osobitosti lokalnog govora (primjerice poezije sa šibenskom tematikom pjesnika Vinka Nikolića ili jezikoslovne radove Ante Šupuka), taj identitet osnažuje se među mladima, osobito u vremenu kada moderne tehnologije nameću jedinstvan jezik „bez pridjeva“.¹⁷

Objavio je sljedeće stručne radove: Šezdeseta obljetnica šibenske Gradske biblioteke, u Bilten BIS 8–9, (12–13)(1982), 21–23; Izdavaštvo Gradske knjižnice „Juraj Šižgorić” u Šibeniku u razdoblju od 1991. do 1994., u Glasnik Društva bibliotekara Split 3(1994), 93–98; Sedamdeset pet godina Gradske knjižnice „Juraj Šižgorić” u Šibeniku, u Glasnik Društva bibliotekara Split 5(1997), 102–103.; Katolički tisak u Šibeniku u 19. i 20. stoljeću, u *Sedam stoljeća šibenske biskupije : zbornik radova sa znanstvenog skupa Šibenska biskupija od 1298. do 1998., Šibenik, 22. do 26. rujna 1998., 1998.*¹⁸; Očuvanje nacionalne kulture i jezika u procesima globalizacije, u *Narodne knjižnice u novoj Europi : utjecaj globalizacije i informatizacije na narodne knjižnice u tranzicijskim zemljama : zbornik radova, 2003.*¹⁹; Novi život Vitićeva zdanja : projekt šibenske knjižnice, u *Narodne knjižnice za sadašnjost i budućnost : koncepti, arhitektura, tehnologija : zbornik radova, 2009.*²⁰

Zenić je autor triju knjiga u kojima se bavi šibenskom baštinom: *U pohvalu od grada Šibenika : pisana riječ od najstarijih vremena do danas, 2002.*²¹; *Šibenska*

¹⁷ Zenić, Milivoj. Očuvanje nacionalne kulture i jezika u procesima globalizacije. // Narodne knjižnice u novoj Europi 5 : utjecaj globalizacije i informatizacije na narodne knjižnice u tranzicijskim zemljama : zbornik radova = Oeffentliche Bibliotheken in einem neuen Europa 5 : der Einfluss der Globalisierung und der Informationstechnik auf die Oeffentlichen Bibliotheken in den Transformationslaendem : Konferenzbeitraege = Les bibliothèques publiques dans la nouvelle Europe 5 : l'influence de la globalisation et de l'informatisation sur les bibliothèques publiques dans les pays en transiton : recueil des communications / [5. međunarodna konferencija o narodnim knjižnicama u novoj Europi: utjecaj globalizacije i informatizacije na narodne knjižnice u tranzicijskim zemljama, Zagreb, 17. do 18. listopada 2002. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, Gradska knjižnica, 2003. Str. 142.

¹⁸ Sedam stoljeća šibenske biskupije : zbornik radova sa znanstvenog skupa Šibenska biskupija od 1298. do 1998., Šibenik, 22. do 26. rujna 1998. Šibenik : Gradska knjižnica „Juraj Šižgorić”, 1998.

¹⁹ Narodne knjižnice u novoj Europi : utjecaj globalizacije i informatizacije na narodne knjižnice u tranzicijskim zemljama : zbornik radova. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, Gradska knjižnica, 2003.

²⁰ Narodne knjižnice za sadašnjost i budućnost : koncepti, arhitektura, tehnologija : zbornik radova. Rijeka : Gradska knjižnica, 2009.

²¹ Zenić, Milivoj. U pohvalu od grada Šibenika : pisana riječ od najstarijih vremena do danas. Šibenik : Gradska knjižnica „Juraj Šižgorić”, 2002.

katedrala, 2003.²² i *Stari Šibenik : kalama, skalama i butama*, 2010.²³ Osobito je prva knjiga važna knjižničarima za poznavanje povijesti šibenske knjige, knjižnica, knjižara i nakladnika, a znatan je i njezin udio u nacionalnoj kulturnoj povijesti.

Potaknuo je osnutak Knjižničarskog društva Šibenik 1984. godine. Do tada su šibenski knjižničari bili članovi Društva knjižničara u Splitu, a on sam od 1985. do 1996. član odbora splitskoga Društva.

Sudjelovao je na mnogim stručnim skupovima, od skupština HKD-a do različitih savjetovanja i okruglih stolova, na što je poticao i svoje kolege, svjestan važnosti stručnog usavršavanja u knjižničarstvu, ali i društvene dimenzije koju ti skupovi imaju.

Kao ravnatelj županijske matične knjižnice mnogo je učinio za uspostavljanje mreže knjižnica u Šibensko-kninskoj županiji, pomažući lokalnim zajednicama u osnivanju (ili obnovi rada) narodnih knjižnica (npr. u Skradinu, Murteru i Primoštenu).

Milivoj Zenić smatrao je nakladništvo jednim načinom promocije kulturne djelatnosti Knjižnice koja će osnažiti njezin značaj za lokalnu zajednicu i ukazati na potrebu premještanja iz skučenog prostora „Plavog nebodera“ na novu lokaciju u središtu grada.

U prosincu 2005. godine Knjižnica seli u novi prostor na Poljani, u zgradu koja je antologijsko djelo hrvatske moderne. Zgradu je projektirao šibenski arhitekt Ivan Vitić za potrebe ondašnje JNA. Novi sadržaj istaknuo je svu ljepotu Vitićeve zgrade i rehabilitirao njezina autora, pionira moderne. Novouređena knjižnica otvorila je nekadašnji zatvoreni prostor namijenjen određenom broju korisnika i pretvorila ga u veličanstveni „dnevni boravak grada“. Knjižnica je postala magnet koji privlači Šibenčane svih uzrasta. Premještanje u centar grada donijelo je dobrobit Knjižnici: od nekadašnje, koja je bila smještena na „kraju grada“, postala je središnje okupljalište Šibenčana. Međutim dogodilo se i nešto drugo: Knjižnica je oživjela centar grada i dala mu svakodnevni sadržaj. Danas se naime u gradskoj jezgri uočava promjena načina života. Središnji gradski trg Poljana više nema funkciju glavnog gradskog okupljališta u slobodno vrijeme. Dobio je novu ulogu – parkirališta i pješačke komunikacije u jednom svom manjem dijelu. Gradska jezgra izgubila je funkciju nekadašnjeg gradskog i trgovačkog središta, što se povezuje s premještanjem trgovačkih centara na rubove grada. Učestalost kretanja i živost u staroj gradskoj jezgri određuju vremenska razdoblja kroz godinu – u ljetnom razdoblju povećan je broj turista i domaćih ljudi koji posjećuju gradsku jezgru, dok je u zimskim mjesecima grad uglavnom pust.²⁴

²² Zenić, Milivoj. *Šibenska katedrala*. Šibenik : Šibenska biskupija, 2003.

²³ Zenić, Milivoj. *Stari Šibenik : kalama, skalama i butama*. Zagreb : AGM, 2010.

²⁴ Poljićak, Ivica. *Povijesna jezgra Šibenika : između propadanja i revitalizacije*. Šibenik : Gradska knjižnica „Juraj Šižgorić“ : Muzej grada : Velučilište, 2016. Str. 281.

Knjižnica je otvorena je za sve i prema svima, nastojeći ispuniti svoju dvostruku misiju: da bude ne samo informacijsko središte nego i mjesto druženja, zabave, igre i učenja, što se od današnjih narodnih knjižnica sve više očekuje. Knjižnica nastoji zadržati visoku razinu usluge koju je postigla u novome prostoru, od ponude novih naslova do praćenja novih tehnologija i organiziranja različitih programa.

Neiscrpan trud Milivoja Zenića u promicanju kulturne baštine bio je prepoznat, pa je 1997. dobio odličje Reda Danice hrvatske s likom Marka Marulića za doprinos razvoju kulture Republike Hrvatske, a Hrvatsko knjižničarsko društvo dodijelilo mu je 2010. Kukuljevićevu povelju, najviše javno priznanje za dugogodišnji rad i značajne rezultate u unapređenju knjižničarske djelatnosti.

Šibensko-kninska županija dodijelila je Milivoju Zeniću (posmrtno) nagradu zbog iznimnog doprinosa razvoju knjižničarske i znanstvene djelatnosti, dugogodišnjeg ravnanja knjižnicom „Juraj Šižgorić“ Šibenik te bogatog autorskog rada i baštinjenja šibenskog kraja u svekolikoj intelektualnoj i pisanoj hrvatskoj kulturi.

Dobio je (posmrtno) i Nagradu za životno djelo Grada Šibenika zbog unapređenja knjižničarske djelatnosti u RH, pokretanja izdavačke djelatnosti šibenske gradske knjižnice te općenito zbog promicanja šibenske kulturne baštine, a prije svega pisane riječi.

4. Zaključak

Ravnatelj Gradske knjižnice odigrali su važnu ulogu u njezinu životu, svatko od njih upravljajući na svoj način. Ravnateljica Zora Karmanski stručno je uredila Knjižnicu, otvorila javnosti Naučni odjel, uspostavila Pionirski odjel, omogućila preglednost sadržaja fonda knjižnice kroz organizirane kataloge i pokrivenost raznih stručnih područja kroz dobru nabavnu politiku. Utemeljila je i dvije značajne zbirke – *Raru* i *Sibenicensiju*.

Ravnatelj Milivoj Zenić obogatio je djelatnost knjižnice izdavačkom djelatnošću kojom je ukazao na baštinu, koja je uz graditeljsko naslijeđe najvitalniji dio šibenske, pa i hrvatske, kulturne baštine. Velika je zasluga Milivoja Zenića što se Knjižnica premjestila u središte grada, gdje je postala pravi multimedijски centar koji građani višestruko koriste. U današnje vrijeme, kad je centar grada postao frekventan samo u vrijeme turističke sezone, Knjižnica ga, uz druge kulturne institucije smještene u centru, svojim radom oživljava i daje mu svakodnevni sadržaj.

LITERATURA

- Armolušić, Jakov. Slava ženska i protivni odgovor Jakova Armolušića Šibenčanina cvitu šestomu. Šibenik : Gradska knjižnica «Juraj Šižgorić», 1993.
- Bibliotekarski ispiti u Hrvatskoj. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 3, (1954), 141–142.
- Bibliotekarski ispiti u Hrvatskoj. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 11, 1–2(1965), 67.
- Bibliotekarski ispiti u Hrvatskoj. // Vjesnik bibliotekara 13, 1–2(1967), 70.
- Karmanski, Zora. Iz rada Gradske biblioteke „Juraj Šižgorić“ u Šibeniku. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 17, 1–2(1971), 98–100.
- Karmanski, Zora. Naučna biblioteka u Šibeniku. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 8, 3–4(1962), 180–183.
- Milin, Matko. Preko sebe : savremeni roman za savremene ljude. Šibenik : Nova štamparija, 1928.
- Narodne knjižnice u novoj Europi : utjecaj globalizacije i informatizacije na narodne knjižnice u tranzicijskim zemljama : zbornik radova. Zagreb: Knjižnice grada Zagreba, Gradska knjižnica, 2003.
- Narodne knjižnice za sadašnjost i budućnost : koncepti, arhitektura, tehnologija : zbornik radova. Rijeka: Gradska knjižnica, 2009.
- Poljičak, Ivica. Povijesna jezgra Šibenika: između propadanja i revitalizacije. Šibenik : Gradska knjižnica „Juraj Šižgorić“ : Muzej grada : Velučilište, 2016.
- Promjene u našim bibliotekama. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 12, 1–2(1966), 56.
- Rad Hrvatskoga bibliotekarskog društva od svibnja 1971. do svibnja 1973. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 19, 1–4(1973), 86–96.
- Rad regionalnih društava bibliotekara. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 24, 1–4(1979–1980), 248–256.
- Sedam stoljeća šibenske biskupije : zbornik radova sa znanstvenog skupa Šibenska biskupija od 1298. do 1998., Šibenik, 22. do 26. rujna 1998. Šibenik : Gradska knjižnica „Juraj Šižgorić“, 1998.
- Vijesti iz naših biblioteka. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 5, 1–4(1958–1959), 143–144.
- Zenić, Milivoj. Izdavaštvo Gradske knjižnice „Juraj Šižgorić“ Šibenik u razdoblju od 1991. – 1994. godine. // Glasnik Društva bibliotekara Split 3(1994), 93–98.
- Zenić, Milivoj. Očuvanje nacionalne kulture i jezika u procesima globalizacije. // Narodne knjižnice u novoj Europi 5 : utjecaj globalizacije i informatizacije na narodne knjižnice u tranzicijskim zemljama : zbornik radova = Oeffentliche Bibliotheken in einem neuen Europa 5 : der Einfluss der Globalisierung und der Informationstechnik auf die Oeffentlichen Bibliotheken in den Transformationslaendem : Konferenzbeitraege = Les bibliotheques publiques dans la nouvelle Europe 5 : l'influence de la

globalisation et de l'informatisation sur les bibliothèques publiques dans les pays en transition : recueil des communications / [5. međunarodna konferencija o narodnim knjižnicama u novoj Europi: utjecaj globalizacije i informatizacije na narodne knjižnice u tranzicijskim zemljama, Zagreb, 17. do 18. listopada 2002. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, Gradska knjižnica, 2003. Str. 138–149.

Zenić, Milivoj. Stari Šibenik : kalama, skalama i butama. Zagreb : AGM, 2010.

Zenić, Milivoj. *Šibenska katedrala*. Šibenik : Šibenska biskupija, 2003.

Zenić, Milivoj. U pohvalu od grada Šibenika : pisana riječ od najstarijih vremena do danas. Šibenik : Gradska knjižnica „Juraj Šižgorić”, 2002.